

## KIRJALLINEN KYSYMYS 782/2004 vp

### Koululaisten iltapäivätoiminta ja poliisin menettely Porissa

#### *Eduskunnan puhemiehelle*

Porissa on viime aikoina syntynyt kiivas väittely koululaisten iltapäivätoimintaan liittyvästä päätöksestä. Ennen Porin kaupunginhallituksen päätöstä koulukarnevaalien johtoryhmä, jossa on mukana mm. TUL:n Satakunnan piiri, Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu sekä Palloliiton Satakunnan piiri, teki matkan Ranskaan tutustuakseen vastaavaan toimintaan siellä. Matkalle osallistui mm. Porin koulutoimenjohtaja Jari Leinonen, jolle Porin kaupunki myönsi oikeuden osallistua matkalle, mutta siten, että matkan järjestäjät maksoivat kulut. Asiasta ei sen käsittelyvaiheessa tehty valituksia.

Kuitenkin 14.9.2004 Valtakunnansyyttäjänvirastoon oli saapunut nimetön kirje "Ovatko lait kaikille samat", joka oli päivätty 10.9.2004. Liitteenä olleessa sanomalehti Satakunnan Kansan kirjoituksessa (19.3.2004) epäiltiin, että Porin koulutoimenjohtaja Jari Leinonen olisi syyllistynyt virkarikokseen osallistuessaan viime helmikuussa suoritetulle matkalle ja että sillä olisi ollut yhteyttä siihen, että TUL:n Satakunnan piiri kilpailun jälkeen sai järjestää koululaisten iltapäivätoiminnan Porissa.

Valtakunnansyyttäjänvirasto siirsi kuitenkin asian käsittelyn Porin kihlakunnan poliisilaitokselle seuraavin saatesanoin: "Valtakunnansyyttäjänvirastossa ei ole mahdollista ratkaista esitutkinnan toimittamisen edellytyksiä pelkästään poleemisessa sävyssä laaditun lehtikirjoituksen perusteella. Valtakunnansyyttäjänvirasto ei käytännössä voi myöskään suorittaa tutkintakynnyksen mahdollisen ylittymisen ratkaisemisen edellyttä-

miä lisäselvityksiä. Sen vuoksi siirrän edellä mainitut asiakirjat Porin kihlakunnan poliisilaitokselle mahdollisia toimenpiteitä varten." Allekirjoittajina ovat apulaisvaltakunnansyyttäjä Jorma Kalske ja valtiosyyttäjä Ritva Sahavirta.

Valtakunnansyyttäjänviraston Porin poliisilaitokselle lähettämä kirje on päivätty 30.9.2004. On syytä erityisesti kiinnittää huomiota Valtakunnansyyttäjänviraston sanamuotoihin. Syyttäjänvirasto puhuu mm. "poleemisessa sävyssä" laaditusta lehtikirjoituksesta. Asia "siirrettiin" Porin poliisilaitoksen tutkittavaksi "mahdollisia toimenpiteitä varten". Kuitenkin jo kunnallisvaalien ensimmäisenä ennakkovaalienä 13.10.2004 Porin poliisi päätti aloittaa esitutkin-

Epäilykset Porin poliisin päätöksen puoluepoliittisista kytkennöistä heräsivät välittömästi. Päätöksen esitutkinnan aloittamisesta teki rikosylikomisario Pauli Kuusiranta, joka on Suomen Keskustan jäsen ja aktiivinen Porin kunnallispolitiikassa. Hänet tunnetaan myös komisario Oiva Kaltiokummun vaalipäällikkönä edellisistä vaaleista. Komisario Kaltiokumpu on Suomen Keskustan kaupunginvaltuutettu Porissa ja keskustan ensimmäinen varamies eduskuntaan Satakunnan vaalipiiristä. Myös ylikomisario Kuusirannan tiedottaminen herättää kysymyksiä. Asiasta annettiin tietoja vain sanomalehti Satakunnan Kansalle, mutta ei muille tiedotusvälineille eikä siten myöskään sosiaalidemokraattiselle Uusi Aika -lehdelle. Myöskään sosiaalidemokraattisen kunnallisjärjestön puheenjohtajal-

le, kaupunginhallituksen jäsen Esa J. Wahlmanille ei tiedotettu asiasta, vaikka Porin poliisi ilmoitti kuulustelelevansa häntä.

Porin poliisin toiminta herättää suuria epäilyjä siitä, että kyseessä oleva asia liittyy käynnissä olevaan vaalikampanjaan. Kiire, jolla Porin poliisi käsitteli asian, ja tiedottamistapa aiheuttavat monia kysymyksiä. Asialla näyttää olevan selvät sidokset erityisesti Suomen Keskustan jäseneen, rikosylikomisario Pauli Kuusirantaan. Ilmeisesti asian poliittisen luonteen takia Länsi-Suomen läänin lääninpoliisiyliohtaja Mikko Paatero päätti siirtää asian käsittelyn Porin poliisilta keskusrikospoliisille jo 15.10.2004. Selvää kuitenkin on, että Porin poliisin toimet horjuttavat

yleistä luottamusta poliisin toimintaan. Vertailun vuoksi voidaan mainita, ettei esim. puolustusvoimien henkilökunnalla ole oikeutta kuulua poliittisiin puolueisiin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Mitä hallitus aikoo tehdä, että luottamus Porin poliisin poliittisesti puolueettomaan toimintaan voidaan palauttaa koululaisten iltapäivätoimintaan liittyvän päätöksen jälkeen?*

Helsingissä 19 päivänä lokakuuta 2004

Mikko Elo /sd

### ***Eduskunnan puhemiehelle***

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Mikko Elon /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 782/2004 vp:

*Mitä hallitus aikoo tehdä, että luottamus Porin poliisin poliittisesti puolueettomaan toimintaan voidaan palauttaa koululaisten iltapäivätoimintaan liittyvän päätöksen jälkeen?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Saamani tiedon mukaan Porin kihlakunnan poliisilaitoksen poliisimiesten toimista kysymyksessä tarkoitettussa asiassa on kanneltu eduskunnan oikeusasiamiehelle. Eduskunnan oikeusasiamies pyytäneen kanteluasian käsittelyn yhteydessä selvityksiä ja lausuntoja kyseisiltä poliisimiehiltä sekä heidän esimiehiltään ja esimiesvirastoiltaan. Asiaa selvitetään myös poliisihallinnon sisällä.

Kun kanteluasian käsittely eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa ja asian poliisihallinnon sisäinen selvittely ovat kesken, en katso voivani ottaa tässä vaiheessa kantaa poliisimiesten toimien asianmukaisuuteen.

Länsi-Suomen läänin poliisin lääninjohdolta saamani selvityksen mukaan poliisi ei ryhtynyt selvittämään esitutinnan edellytyksiä omaaloitteisesti lehtikirjoitusten perusteella, vaan vasta valtakunnansyyttäjänviraston kirjeen johdosta runsaat puoli vuotta lehtikirjoittelun alka-

misen jälkeen. Ensimmäinen lehtikirjoitus julkaistiin 19.3.2004. Valtakunnansyyttäjänviraston kirje lähetettiin 30.9.2004 ja sen johdosta laadittiin Porin kihlakunnan poliisilaitoksessa ilmoitus 6.10.2004. Esitutkinta käynnistettiin 12.10.2004 Porin kihlakunnan poliisilaitoksen rikososaston johtajan rikosylikomisario Pauli Kuusirannan päätöksellä, koska hänen käsityksensä mukaan syytä epäillä kynnys oli ylittynyt.

Edelleen Länsi-Suomen läänin poliisin lääninjohdolta saamani selvityksen mukaan tiedote esitutinnan käynnistämisestä tässä siis jo aikaisemmin runsaasti julkista keskustelua herättäneessä asiassa lähetettiin sähköpostitse päätöstä seuraavana päivänä 13.10.2004 viidelle tiedotusvälineelle, muun muassa molemmille kysymyksessä mainituille lehdille. Nytemmin on käynyt ilmi, että tiedotteen perillemenossa on saattanut olla jonkun vastaanottajan osalta ongelmia. Asian selvittelyn yhteydessä selvitetään tiedottamisen muukin asianmukaisuus.

Kun julkisuudessa oli esitetty epäilyjä Porin kihlakunnan poliisilaitoksessa tehtyjen esitutkintaratkaisujen poliittisesta tarkoitushakuisuudesta, läänin poliisijohto siirsi esitutinnan keskusrikospoliisille tutkinnan häiriöttömän suorittamisen turvaamiseksi.

Luottamuksen poliisin toiminnan puolueettomuuteen on säilyttävä kaikissa tilanteissa. Poliisihallinnossa ryhdytään luonnollisestikin niihin toimenpiteisiin, joihin eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu tai poliisihallinnon sisäiset selvittelyt antavat aihetta.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2004

Sisäasiainministeri Kari Rajamäki

### *Till riksdagens talman*

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Herr talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Mikko Elo /sd undertecknade skriftliga spörsmål SS 782/2004 rd:

*Vad ämnar regeringen göra för att återupprätta förtroendet för Björneborgspolisens politiskt obundna agerande efter beslutet i anknytning till skolelevernas eftermiddagsverksamhet?*

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt den information som jag har fått har ett klagomål lämnats in till riksdagens justitieombudsman om polismännen vid polisinspektionen i Björneborgs härad och deras agerande i det ärendet som avses i spörsmålet. I samband med att klagomålet behandlas torde riksdagens justitieombudsman begära utredningar och utlåtanden av de polismän som saken gäller samt av deras förmän och överordnade ämbetsverk. Saken utreds även inom polisförvaltningen.

Eftersom behandlingen av klagomålet vid riksdagens justitieombudsmans kansli och den interna utredningen av saken inom polisförvaltningen inte ännu har slutförts anser jag att jag inte i detta skede kan ta ställning till huruvida polismännens agerande varit korrekt eller inte.

Enligt den utredning jag fått av länsledningen för polisen i Västra Finlands län började polisen inte spontant utreda förutsättningarna för en förundersökning på basis av tidningsskrifterna, utan först efter att ha fått ett brev från riksåklagarämbetet ett drygt halvår efter att tidningarna började skriva om saken. Den första tidningsarti-

keln publicerades den 19 mars 2004. Riksåklagarämbetets brev sändes den 30 september 2004 och till följd av det skrevs vid polisinspektionen i Björneborgs härad den 6 oktober 2004 en anmälan om saken. Förundersökningen inleddes den 12 oktober 2004 genom ett beslut av kriminalöverkommissarie Pauli Kuusiranta, chef för kriminalavdelningen vid polisinspektionen i Björneborgs härad, eftersom tröskeln för "anledning att misstänka" enligt honom hade överskridits.

Enligt den utredning som jag fått av länsledningen för polisen i Västra Finlands län har ett meddelande om att förundersökning inleddes i denna sak, som redan tidigare väckt mycken offentlig debatt, dagen efter att beslutet fattades, dvs. den 13 oktober 2004 skickats per elektronisk post till fem medier, bland andra till de två tidningar som nämns i spörsmålet. Nu har det framgått att meddelandet eventuellt inte har nått alla mottagare. I samband med utredningen av saken klarläggs även ändamålsenligheten i den övriga informationsverksamheten.

Eftersom det i offentligheten hade uttalats misstankar om att besluten om att inleda förundersökning inom polisinspektionen i Björneborg skulle ha varit politiskt vinklade överförde ledningen för länets polisavdelning förundersökningen till centralkriminalpolisen för att säkerställa att undersökningen kunde utföras utan störningar.

Förtroendet för att polisens verksamhet är opartisk måste bibehållas i alla situationer. Polisförvaltningen vidtar naturligtvis de åtgärder som riksdagens justitieombudsmans beslut eller den interna utredningen inom polisförvaltningen ger anledning till.

Helsingfors den 10 november 2004

Inrikesminister Kari Rajamäki